

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PLANU PRACY
Suwałskiego Parku Krajobrazowego, przyjętego na 2012 rok

	Realizacja planowanych działań
	Ochrona przyrody i krajobrazu
1.	Prace monitoringowe:
a)	populacji bociana białego – sprawdzono 98 gniazd (Park bez otuliny), z czego 74 gniazda były zasiedlone przez pary bociana białego. Liczba młodych – 191 (średnia na parę – 2,3);
b)	w lutym 2012 r. przeprowadzono inwentaryzację nietoperzy, hibernujących w piwniczkach ziemnych na terenie SPK. Skontrolowano 17 piwniczek (2 były niezasiedlone), gdzie stwierdzono 138 nietoperzy (13 - mopków, 27 - mroczków pozłocistych, 86 - nocków rudych, 12 – gacków brunatnych). Liczba zimujących nietoperzy wskazuje tendencję wzrostową (131 osobników w 2011 r.).
c)	populacji płazów w czasie wiosennej wędrówki w Sidorówce (2-23 kwietnia) – 622 osobników z 8 gatunków: żaba trawna (392), ż. moczarowa (121), ż. jeziorkowa (64), grzebiuszka ziemna (13), ropucha szara (5), kumak nizinny (3), traszka zwyczajna (21), traszka grzebieniasta (3).
2.	Organizacja wiosennej akcji zabezpieczenia tras wędrówek płazów. Akcję na drodze przygotowano zgodnie z projektem okresowej zmiany organizacji ruchu drogowego. Od 2-23. 04 przeniesiono do miejsc rozrodu 622 płuzy, należące do 8 gatunków. Dominantem była żaba trawna. Z gatunków rzadszych stwierdzono kumaka nizinny i traszkę grzebieniastą (gatunki Natura 2000).
3.	Dokonywano na bieżąco uzupełnień inwentaryzacji przyrodniczych stanowisk prawnie chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków: a) roślin: kruszczyk błotny, ozorka zielona, podkolan zielonawy, skrzyp olbrzymi, starzec błotny, wielosił błękitny, b) zwierząt: na podstawie zebranych wyników badań jednostek naukowych: - „Owady stwierdzone na terenie Ostoi Suwałskiej i w jej otulinie” – IBL Białowieża, - wyniki inwentaryzacji entomologicznej wybranych torfowiska SPK – Studenckie Koło Naukowe Biologów UMCS Lublin, - Ryjkowcowate (Coleoptera: Curculionoidea)SPK - D. Marczak, R. Lasecki
4.	Organizowanie działań związanych z czynną ochroną przyrody na terenie rezerwatów: „Głazowisko Bachanowo nad Czarną Hańczą”(wypas) i „Rutka” (wydzierżawienie w drodze przetargu pastwisk stanowiących integralną część rezerwatu).
5.	Inwentaryzacja miejsc lęgowych bociana białego nie wykazała potrzeby zastosowania platform pod gniazda na słupach linii energetycznej.
6.	Kontynuacja projektu „Odtwarzanie hodowli rodzimych ras drobiu oraz upraw tradycyjnych sadów...”:
a)	* przekazanie do 20 gospodarstw piskląt kury zielononóżki kuropatwianej (457 sztuk); * 23.06.2012r. - zorganizowano imprezę plenerową „Noc Świętojańska w Turtulu” z udziałem ludowych i folkowych zespołów muzycznych. Prezentowano również produkty regionalne, takie jak chleb, sery, sękacze itp. Impreza miała na celu zintegrowanie uczestników projektu; * 17 lipca 2012 r. rodziny, biorące udział w projekcie, odwiedziły Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu (36 osób). W programie znalazła się m.in. wizyta w ekspozycji etnograficznej, kuźni i muzeum pisanki. F20
b)	* sierpień-wrzesień kontynuowano, przy udziale pracowników SPK, okulizację sadzonek drzew owocowych w gospodarstwach, które podjęły się założenia tradycyjnych, wysokopiennych sadów. * 23 listopada 2012 r. w Turtulu spotkały się rodziny (35 osób), które brały udział w projekcie oraz przedstawiciel Fundacji Heifer Project international w Polsce. Był to wieczór poświęcony podsumowaniu dotychczasowych osiągnięć projektu. Przy okazji przedstawione zostały problemy związane z ochroną siedlisk i gatunków rodzimej flory. * 17 grudnia 2012 r. w Ośrodku Wsparcia w Lipniaku spotkali się uczniowie szkół z terenu SPK – laureaci konkursu na ekologiczną kartkę świąteczną. Nagrodę za osiągnięcia w konkursie były m.in. zajęcia poprowadzone przez pracowników terapii zajęciowej. Projekt realizowany jest we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK „Kraina Hańczy”, finansowany przez HEIFER Project International w Polsce.

7.	Przekazanie do Ośrodka Rehabilitacji Zwierząt w Mikołajówce 9 szt. chorych i rannych zwierząt: sarny, sześciu bocianów, łasiczki i bobra.
8.	<p>Kontynuacja projektu „Ochrona bogactwa gatunkowego flory SPK z udziałem mieszkańców obszaru chronionego”:</p> <p>a) wyjazd studyjny do Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu (36 osób), gdzie w programie znalazła się wizyta w ogrodzie ziołowym i roślin miododajnych.</p> <p>b) 23.11.2012 r. - „Przy ziołowej herbatce” – spotkanie podsumowujące projekt (35 osób);</p> <p>c) założenie ogrodów ziołowych:</p> <p>- „Ogród zmysłów” przy siedzibie SPK w Turtulu - na wydzielonych poletkach wysadzone zostały sadzonki uprawnych roślin zielarskich oraz dziko rosnących (macierzanka piaskowa, dziurawiec, mięta pieprzowa, piołun, chrzan, itp.). Każda roślina opatrzona została etykietą z nazwą gatunkową, opisanymi właściwościami i zastosowaniem.</p> <p>- 15 ogródków ziołowych w gospodarstwach na terenie SPK. Sadzonki do ziołowych ogródków zakupione zostały w Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu. W ogródkach znalazły się, gatunki ziół mające głównie zastosowanie, jako przyprawy i lecznicze herbatki.</p> <p>d) wydawnictwa związane z projektem: „Rośliny chronione SPK” i „Rośliny zielarskie SPK” (2 tys. egz.).</p> <p>Projekt dofinansowany ze środków Fundacji Wspomagania Wsi i Urzędu Marszałkowskiego w Białymstoku.</p>
9.	Bieżący przegląd stanu oznakowania granic Parku oraz obiektów prawnie chronionych. W br. Park otrzymał od RDOŚ 12 szt. tablic rezerwatowych, które zostały ustawione na granicach obszarów chronionych. Nie wymieniono tablic oznakowujących granice SPK, ponieważ Park nie otrzymał na ten cel dodatkowych środków z budżetu państwa.
	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń parku
1.	Na bieżąco Straż Parku dokonywała lustracji terenu pod kątem przestrzegania przepisów z zakresu gospodarki odpadami i utrzymania porządku, pozyskiwania kopalin (stwierdzono dwa miejsca nielegalnego poboru kruszywa). W sezonie turystycznym straż systematycznie opróżniała kosze na śmieci w parku w Starej Hańczy, punktu widokowego w Turtulu i innych punktach parku.
2.	Park kontrolował, zgłaszał właściwym organom i brał udział w postępowaniach dotyczących samowoli budowlanej oraz wnioskował o likwidację obiektów i urządzeń, których sposób użytkowania jest niezgodny z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego i walorami estetycznymi krajobrazu. SPK uczestniczył bądź uczestniczył w 12 postępowaniach, dotyczących inwestycji niezgodnych z planem ochrony parku oraz innymi aktami prawnymi oraz samowoli budowlanej. Park wszczął 3 postępowania dotyczące samowoli budowlanych oraz łamania ww. przepisów.
3.	Dokonanie we współpracy z Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym w Suwałkach, Państwową Strażą Pożarną, Komendą Miejską Policji, Państwową Strażą Rybacką, Gospodarstwem Rybackim Polskiego Związku Wędkarskiego w Suwałkach analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji. Efektem współpracy jest wypracowany wspólny dokument „Analiza zagrożeń i program poprawy bezpieczeństwa osób przebywających na wodach SPK”, podpisany przez sygnatariuszy programu.
4.	Park dokonał oznakowanie i zabezpieczeniu terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych zarządzanych przez Park.
5.	<p>W sezonie wiosenno-letnim Park prowadził wiele działań profilaktycznych i edukacyjnych, dotyczących bezpieczeństwa na obszarach wodnych, polegających na:</p> <p>a) oznakowaniu miejsc niebezpiecznych,</p> <p>b) objęciu nadzorem, we współpracy z policją i podmiotami ratownictwa wodnego miejsc niebezpiecznych, w tym miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli (zakres działań określa „Analiza zagrożeń i program poprawy bezpieczeństwa osób przebywających na wodach SPK”),</p> <p>c) wydanie ulotki na temat bezpiecznego korzystania z wód. Ulotkę rozprowadzono wśród dzieci miejscowych szkół, uczestników „Zielonej szkoły” oraz mieszkańców SPK i turystów.</p>
	Ochrona wartości historycznych i kulturowych

1.	Na bieżąco współpracowano z konserwatorem zabytków: a) uzyskano zezwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wycinkę 43 martwych suchostojów z terenów Satrej Hańczy; b) złożono kompletny plan prac renowacji zabytkowej zieleni w parku podworskim w Starej Hańczy i uzyskano zatwierdzenie planu.
2.	W ciągu całego roku monitorowano na bieżąco i prowadzono ewidencję obiektów cennych pod względem kulturowym i historycznym.
3.	a) sporządzono kompletny plan renowacji zabytkowej zieleni w parku podworskim w Starej Hańczy, obejmujący prace konserwatorskie przy drzewach, renowację zabytkowej alei lipowej stanowiącej pomnik przyrody, oczyszczenie stawu, karczowanie i usuwanie roślinności inwazyjnej. Na podstawie planu prac złożono wnioski do NFOŚiGW dotyczący renowacji parku podworskiego w Starej Hańczy; b) Usunięto 43 martwe drzewa, stwarzające bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi znajdujące się w Starej Hańczy; c) wymieniono tabliczki znakujące ścieżkę edukacyjną w parku podworskim.
Działalność edukacyjna	
1.	Zorganizowano:
a)	I i III etap XI edycji ogólnopolskiego konkursu wiedzy przyrodniczej "Poznajemy parki krajobrazowe Polski", w którym wzięli udział uczniowie z czterech gimnazjów: Jeleniewa, Przerośli, Wiżajn oraz Rutki-Tartak. W I etapie do konkursu przystąpiło 30 uczniów, natomiast w III etapie w konkursie uczestniczyło 16 osób.
b)	międzyszkolny konkurs plastyczny na projekt komiksu przedstawiającego rok z życia wybranego zwierzęcia żyjącego na terenie SPK pt. "Rok z życia np. bobra" dla uczniów szkół podstawowych z terenu SPK. W konkursie wzięło udział 50 uczniów.
c)	międzyszkolny konkurs wiedzy na temat fauny Parku pt. "Od pijawki do łasicy" dla uczniów klas V i VI szkoły podstawowej. W konkursie wzięło udział 64 uczniów.
d)	międzyszkolny konkurs plastyczny na projekt kartki świątecznej o tematyce bożonarodzeniowej i noworocznej dla uczniów przedszkoli i klas 0-III szkoły podstawowej. W konkursie wzięło udział 210 uczniów.
e)	II edycję międzyszkolnego konkursu na wykonanie stroju ekologicznego z surowców wtórnych dla uczniów szkół podstawowych. W konkursie wzięło udział 63 uczniów.
2.	Edukacja dzieci i młodzieży:
a)	Uaktualniono ulotkę informacyjną dotyczącą "Zielonej szkoły w Turtulu" oraz oferty tematycznej zajęć organizowanych przez SPK i przekazano ją szkołom wszystkich poziomów nauczania. Przygotowano także ofertę warsztatów dla dzieci i młodzieży organizowanych przez SPK, którą zamieszczono na stronie internetowej Parku: www.spk.org.pl
b)	W 2012 r. SPK prowadził edukację ekologiczną dzieci i młodzieży podczas zajęć organizowanych w „Zielonej Szkole w Turtulu”, w zakresie ochrony środowiska, ekologii, geografii, geologii, geomorfologii, historii i kultury regionu. Edukacją objęto 2304 osób podczas 150 godzin zajęć.
c)	Zorganizowano cykl spotkań edukacyjnych pn. "Świat zwierząt SPK" dla uczniów SP i gimnazjalnych z terenu Parku i otuliny. W zajęciach wzięło udział 191 uczniów.
d)	Zorganizowano "Zimowe spotkania w Turtulu 2012" - cykl zajęć edukacyjno-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży z terenu Parku i okolicy w okresie ferii zimowych. W zajęciach uczestniczyło 64 uczniów ze szkół w Filipowie, Wiżajnach, Poddubówka i Rutki-Tartak. Tematem przewodnim zorganizowanych zajęć był bóbr europejski. Dzieci uczyły się również rozpoznawać tropy zwierząt oraz samodzielnie wykonywały gipsowe odlewy zwierzęcych tropów.
e)	W ramach popularyzacji wiedzy o Parku dla uczniów różnych typów szkół spoza Parku, SPK zorganizował zajęcia wyjazdowe w Szkole Podstawowej nr 7 w Suwałkach oraz zajęcia dla studentów PWSZ w Suwałkach. Tematyka zajęć dotyczyła ochrony przyrody w SPK oraz bobra europejskiego. W zajęciach wzięło udział 130 uczniów i studentów.
3.	Zorganizowano:

a)	Dzień Ziemi - imprezę plenerową w siedzibie SPK w Turtulu, podczas której nastąpiło m.in. rozstrzygnięcie wcześniej ogłoszonego konkursu plastycznego na projekt komiksu przedstawiającego rok z życia wybranego zwierzęcia. W czasie imprezy można było także zwiedzić pokonkursową wystawę prac plastycznych, posłuchać prezentacji pn. "Bobrowe opowieści" oraz wybrać się z pracownikiem Parku na poszukiwanie śladów pobytu bobra w okolicach Turtula. W imprezie wzięło udział 50 osób.
b)	akcję „Sprzątanie Świata - Polska 2012”, w dniach 24-28.09.2012 r. pod hasłem „Kocham, lubię, szanuję .... nie śmieję”. W akcji wzięli udział uczniowie ze SPK: w Pawłówce, Wiżajnach oraz Przebrodzie, a także uczniowie z Gimnazjum w Krasnopolu. W sumie 135 osób. Uprzątnięto około 61,5 km szlaków turystycznych. Spotkanie podsumowujące całą akcję odbyło się 28 września w siedzibie SPK, w czasie którego dzieci i młodzież uczestniczyła w licznych zabawach i konkursach.
c)	W ramach obchodów Europejskiego Dnia bez Samochodu zorganizowano <i>Rajd rowerowy</i> po terenie SPK połączony ze sprzątaniem szlaków rowerowych. W Rajdzie uczestniczyło 17 osób. Byli to uczniowie z Zespołu Szkół w Jeleniewie.
d)	Wysłano listownie podsumowanie sezonu turystycznego do 41 osób świadczących usługi turystyczne na terenie Parku.
4.	Informowanie o przepisach ochrony środowiska i przyrody:
a)	Wydano ulotkę informacyjną w nakładzie 1 tys. sztuk dotyczącą przepisów obowiązujących na terenie Parku i przekazano ją szkołom z terenu SPK i otuliny.
b)	Na bieżąco informowano zainteresowanych o przepisach związanych z lokalizacją nowych obiektów budowlanych na terenie Parku, udostępniano do wglądu "Plan ochrony dla SPK" oraz inne przepisy związane z zabudową; dystrybuowano wśród zainteresowanych ulotkę dotyczącą architektury regionalnej. "Plan ochrony dla SPK" oraz inne dokumenty związane z funkcjonowaniem SPK udostępniane są też na BIP i stronie www.spk.org.pl
c)	Na bieżąco strżanicy oraz inni pracownicy Parku i nfromwali korzystających z terenu Parku oraz zainteresowanych o przepisach obowiązujących na obszarze chronionym. Zainteresowni otrzymali też ulotkę na ten temat.
5.	Działalność wydawnicza Parku:
a)	Opracowano następujące materiały na potrzeby realizowanych zadań z zakresu edukacji: prezentacje multimedialne: " <i>Ślady i tropy zwierząt</i> ", " <i>Świat zwierząt SPK</i> ", " <i>Bliskie spotkania z zającem szarakiem</i> "; przygotowano informację na temat oferty pobytów podczas ferii, która została opublikowana na stronie PROT www.podlaskieit.pl oraz www.pieknywschod.pl ; przygotowano ofertę warsztatów dla dzieci organizowany przez SPK do wydawnictwa pn. " <i>Rękodzieło i tradycje</i> " wydane przez SIRT w ramach projektu "Turystyczna sieć współpracy - klaster Suwalszczyzna-Mazury"
b)	Opis zadania znajduje się w rozdziale POZYSKIWIWANIE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH NA DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWĄ PARKU, pkt.1.
c)	Przygotowanie tekstów do publikacji popularyzujących walory Parku: do publikacji "XXXV lat SPK", "Krajobrazów Podlasia", "Notatnik przyrodnika", publikacji na temat flory SPK.
d)	Publikacja materiałów pokonferencyjnych "XXXV lat SPK. Ochrona krajobrazu kulturowego" ukazała się w nakładzie 1tys. Książka trafiła do uczestników konferencji i referentów, parków krajobrazowych i narodowych w Polsce, samorządów i urzędów województwa, do szkół i bibliotek.
e)	Park na bieżąco udostępniał osobom zainteresowanym zawartość zbioru bibliotecznego oraz prac naukowych związanych z funkcjonowaniem i zasobami przyrniczymi SPK.
f)	Park na bieżąco uzupełniał zasoby bibliteczne o własne i zewnętrzne publikacje.
g)	Na bieżąco aktualizowano treści strony parku www.spk.org. , m.in.porzez zamieszczanie relacji z bieżących wydarzeń, wzbogacanie galerii zdjęć, aktualizację informacji.
h)	Przygotowano wystawę fotografii pn. " <i>Przywróćmy pamięć starym fotografiom. Życie mieszkańców Suwalszczyzny do 1980 r.</i> " będącą wynikiem konkursu etnograficznego ogłoszonego w 2011 r. dla uczniów klas VI SP pod tym samym tytułem. Uroczyste otwarcie wystawy miało miejsce podczas organizowanej przez SPK "Nocy Świętojańskiej w Turtulu".
Działalność w zakresie turystyki, rekreacji i promocji	
1.	Działalność informacyjna i promocyjna Parku:

a)	W ramach obsługi zorganizowanych grup wycieczkowych obsłużono 93 osoby dorosłe.
b)	Punkt informacji turystycznej przy siedzibie Parku w sezonie letnim prowadzono 6 dni w tygodniu (pon.-pt. 8.00 - 19.00, soboty 10.00 - 17.00), a w ciągu roku w ramach godzin pracy biura Suwalskiego Parku Krajobrazowego. W 2012 r. udzielono informacji 3 084 osobom, w tym 318 turystom z zagranicy.
c)	Przy współpracy z agrokwaterodawcami z terenu SPK i otuliny wydana została broszura informacyjna pn. <i>"Agroturystyka w Suwalskim Parku Krajobrazowym"</i> zawierająca bazę kwater agroturystycznych z opisem świadczonej oferty. Broszura jest także dostępna w wersji elektronicznej na stronie SPK.
d)	Przekazano materiały na następujące targi i imprezy turystyczne: - Międzynarodowe Targi Turystyczne "GLOB" w Katowicach (30.03.-01.04.2012 r.), - Międzynarodowe Targi Turystyki Wiejskiej i Agroturystyki AGROTRAVEL w Kielcach (19.-21.04.2012), - Targi Turystyczne LATO w Warszawie (20.-23.04.2012 r.), - Święto Wisły w Warszawie (19.-20.05.2012 r.), - Warszawskie Targi Turystyczne "PODRÓŻE" w Warszawie (16.-18.11.2012 r.), - Kongres Polski Wschodniej (20.-21.11.2012 r.).
e)	Przygotowano ofertę edukacyjno-turystyczną Parku na potrzeby tworzącego się serwisu internetowego www.krainaekoturystyczna.pl w ramach projektu "Zielone Płuca Polski - Kraina Ekoturystyczna".
2.	Organizacja i udział w akcjach i imprezach promujących Park, ochronę środowiska oraz lokalną historię i kulturę:
a)	udział w krajowych targach turystycznych: - VII Podlaskie Targi Turystyczne w Białymstoku (16.-18.03.2012 r.); - II Międzynarodowe Targi Turystyczne i Wędkarskie Expo Sejny (05.10.2012 r.)
b)	udział w imprezach poświęconych tematyce turystyczno-edukacyjnej: - prezentacja oferty edukacyjno-turystycznej SPK w ramach III edycji "Spotkań z przyrodą" organizowanych przez Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku (02.05.2012 r.).
c)	22 czerwca 2012 r. zorganizowano <i>"Noc Świętojańską w Turtulu"</i> z udziałem ludowych i folkowych zespołów muzycznych, której towarzyszyły: gra terenowa "W poszukiwaniu kwiatu paproci", gawędy Jana Bacewicza oraz animacje szczudlarskie i pokazy ognia grupy teatralnej "Nie Po Drodze".
d)	Organizator nie zwrócił się o pomoc w sprawie organizacji maratonów.
e)	Ze względu na temin spotkania kolidujący z zadaniami SP nie wzięto udziału w spotkaniu.
3.	Współpraca z kwaterodawcami i osobami świadczącymi usługi turystyczne na terenie Parku i otuliny:
a)	pozyskano następujące materiały informacyjno-turystyczne: - ulotki kwatery agroturystycznej "AGRORANCZO"; - ulotka Gościńca "Jaczno"; - wizytówki kwatery agroturystycznej "Leśna Dolina" oraz "U Agnieszki"; - ulotki restauracji "Kalinka".
b)	7.03.2012 r. zorganizowano spotkanie informacyjne dla agrokwaterodawców. W spotkaniu uczestniczyło 21 osób z terenu Parku i otuliny. Wspólnie rozważano propozycje dalszej współpracy oraz dokonano prezentacji portalu internetowego www.bajecznekrainy.pl . Podsumowania sezonu turystycznego dokonano korespondencyjnie. Wiadomość listowną wysłano do 41 osób świadczących usługi turystyczne na terenie Parku.
4.	Współpraca z samorządami, organizacjami, instytucjami i punktami informacji turystycznej działającymi na rzecz rozwoju turystyki w regionie: Współpraca z Podlaską Regionalną Organizacją Turystyczną: - udostępnianie statystyki odwiedzin turystów krajowych i zagranicznych; - otrzymano zestaw komputerowy do punktu informacji turystycznej w Turtulu w ramach projektu Polskiej Organizacji Turystycznej <i>"Komputery dla PIT/CIT"</i> ; - otrzymano 12 tablic drogowych z napisem "Informacja turystyczna" służących do oznakowania dojazdu do punktu informacji turystycznej w ramach projektu <i>"Oznakowanie punktów informacji turystycznej w województwie podlaskim"</i> ; - dokonano certyfikacji punktu informacji turystycznej w Turtulu - decyzją Regionalnej Komisji Certyfikacyjnej podwyższono kategorię z dwóch na trzy gwiazdki.

	<p>Współpraca z Departamentem Edukacji, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - otrzymano bezpłatnie katalogi: <i>"Gospodarstwa i kwatery agroturystyczne w województwie podlaskim"</i> oraz <i>"Campingi i pola namiotowe w województwie podlaskim"</i> na potrzeby działalności punktu informacji turystycznej w Turtulu.
	<p>Współpraca z Suwalską Izbą Rolniczo-Turystyczną w Suwałkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w ramach projektu <i>"Komunikacja bez granic - tworzenie transgranicznej sieci informacyjno-turystycznej"</i>: Park otrzymał bezpłatnie komputer, stół i krzesła biurowe do punktu informacji turystycznej; zamontowano czujnik do zliczania pieszych i rowerzystów przy siedzibie Parku oraz zorganizowano praktyki dla czworga stażystów z Białorusi; - w ramach projektu <i>"Kampania promocyjna Suwalszczyzny, jako jednej z marek turystycznych województwa podlaskiego"</i> otrzymano nieodpłatnie: przewodnik <i>"Suwalszczyzna dla aktywnych"</i> (120 szt.), przewodnik <i>"9 cudów Suwalszczyzny"</i> (120 szt.) oraz <i>"Produkt sieciowy Suwalszczyzna-Mazury"</i> (30 szt.) oraz wydano 116 pakietów powitalnych i 17 nagród dla rodzin z dziećmi odwiedzających siedzibę Parku.
	<p>Współpraca ze Starostwem Powiatowym w Suwałkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 15.09.2012 r. w ramach powiatowych obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa pod hasłem <i>"Otwarte wrota izb regionalnych powiatu suwalskiego"</i> udostępniano odwiedzającym izbę regionalną w Turtulu, wystawę starych fotografii oraz zorganizowano koncert Małgorzaty Makowskiej i zespołu <i>"Poszukiwacze zaginionego rulonu"</i>; - otrzymano bezpłatnie 100 szt. broszury <i>"Trójstyk granic Wisztyniec - atrakcje turystyczne na pograniczu Polski, Litwy i Rosji"</i> na potrzeby działalności punktu informacji turystycznej w Turtulu.
	<p>Współpraca z Urzędem Miejskim w Suwałkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przesłano propozycje wydarzeń kulturalno-turystycznych do Miejskiego Kalendarza Wydarzeń Kulturalno-Turystycznych na 2013 r.; - przygotowano zestawienie inwestycji planowanych w ramach <i>"Strategii Rozwoju Turystyki Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego i Ziemi Sejneńskiej do 2025 roku"</i>.
5.	Działalność rekreacyjno-edukacyjna:
a)	Z usług wypożyczalni sprzętu turystycznego przy siedzibie SPK skorzystały w ciągu roku 123 osoby.
b)	16 lutego 2012 r. zorganizowano II Rajd Narciarski o puchar Dyrektora SPK. W rajdzie udział wzięło 20 uczniów z Gimnazjum w Jeleniewie.
c)	26.06.2012 r. zorganizowano rajd pieszy po SPK pn. <i>"Przyrodnicze wędrówki"</i> . Rajd był adresowany do dzieci i młodzieży szkolnej. Na starcie pojawiło się 15 osób, z Gimnazjum nr 5 w Suwałkach. Uczestnicy wyprawy pokonali 9 km – od Sidorówki do Góry Zamkowej, następnie przez Wodзилki dotarli do siedziby SPK w Turtulu. Przy okazji letniej wędrówki uczestnicy rajdu mieli okazję poznać historię osadnictwa Suwalszczyzny, poczynając od średniowiecza aż po czasy współczesne oraz sprawdzić swoją wiedzę z zakresu geografii i geomorfologii. Rajd zakończył się wspólnym ogniskiem w Turtulu.
d)	19 września 2012 r. zorganizowano rajd rowerowy pn. <i>"Rowerowe Sprzątanie Świata"</i> . W akcji udział wzięło 15 uczniów z Gimnazjum w Jeleniewie, którzy uporządkowali 15 km szlaków turystycznych i ścieżek poznawczych.
6.	Podjęmowanie działań mających na celu poprawę funkcjonowania szlaków turystycznych przebiegających przez teren Parku:
a)	Zaprojektowano lokalizację 12 znaków dojazdu do informacji turystycznej w Turtulu oraz 42 dodatkowych znaków na trasach rowerowych przebiegających przez Park.
b)	Odnowiono oznakowanie szlaku żółtego na odcinku Malesowizna - Uroczysko Wodзилki (4,5 km) oraz szlaku czerwonego na odcinku Szeszupka - Dzierwany (9 km).
c)	Odnowiono oznakowanie tras rowerowych: <i>"Wokół jeziora Hańcza"</i> oraz <i>"Doliną Czarnej Hańczy z Suwałk do SPK"</i> .
d)	Odnowiono oznakowanie ścieżki poznawczej <i>"U źródeł Szeszupy"</i> .
e)	Uzupełniono tabliczki informacyjne na ścieżce poznawczej: <i>"Doliną Czarnej Hańczy"</i> , <i>"U źródeł Szeszupy"</i> , <i>"Wokół jeziora Jacno"</i> oraz na żółtym, czerwonym i niebieskim szlaku pieszym.
f)	W 2012 r. dokonano następujących napraw i konserwacji urządzeń terenowych:
g)	Przy drogach powiatowych i gminnych dokonano montażu 20 turystycznych znaków drogowych typu E-10, E-11, E-12, E-22a oraz F-4.

7.	Uzyskano zgodę od RDOŚ na wycięcie drzew na terenie planowanego parkingu, wstępnie uzgodniono lokalizację zjazdu z gminą Jeleniewo i Zarządem Drug Powiatowych w Suwałkach z którym podpisano umowę użyczenia obejmująca teren inwestycji. Do celów projektowych zlecono stworzenie mapy sytuacyjno-wysokościowej w skali 1:500.
Współpraca z innymi podmiotami w zakresie ochrony Parku	
1.	Park nie brał udziału w postępowaniach administracyjnych na etapie tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i zmian wprowadzonych w tych planach, ponieważ w 2012 roku żadna z gmin z obszaru Parku nie przystąpiła do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
2.	<p>W 2012 r. Suwalski Park Krajobrazowy opiniował projekty decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu, projekty architektoniczne dla obiektów budowlanych oraz innych inwestycji pod względem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zgodności z treścią aktów prawnych oraz planem ochrony parku - dostosowania do regionalnych form architektoniczno-budowlanych i zachowania tradycyjnych założeń przestrzennych <p>Zaopiniowano 25 decyzji o warunkach zabudowy (22 opinie pozytywnych) w tym 7 opinii dotyczących nowej zabudowy siedliskowej, zgłoszono do uzgodnienia 8 projektów, wpłynęło 8 zawiadomień dotyczących różnych postępowań, odpowiedziano na 8 indywidualnych zapytań. Brano udział w dwóch postępowaniach dotyczących linii energetycznej, rozpatrywano jedną sprawę związaną z modernizacją drogi publicznej, wpłynęły dwa zawiadomienia dotyczące inwestycji związanych z energetyką wiatrową.</p>
3.	<p>W 2012 r. Park prowadził współpracę z następującymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się ochroną przyrody i ekologią: Fundacja Heifer Project International, Fundacja Zielone Płuca Polski, Instytut Biologii Uniwersytetu w Białymstoku, parki krajobrazowe z województwa i Polski, Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu, Nadleśnictwo Suwałki, Ośrodek Rehabilitacji Zwierząt w Mikołajówce, Ośrodku Wspierania Aktywności w Lipniaku, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku, GDOŚ, Stowarzyszeniem Miłośników SPK „Kraina Hańczy”, Uniwersytet Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Uniwersytet Lubelski, Państwowy Instytut Geologiczny, Wigierski Park Narodowy, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach.</p> <p>Zakres współpracy zawierają inne punkty opisujące działania SPK w 2012 r.</p>
4.	<p>W dniu 14 marca 2012 r. podpisane zostało pomiędzy SPK i RDOŚ w Białymstoku porozumienie współpracy, którego pokłosiem jest udział Parku w tworzeniu projektu zadań ochronnych dla rezerwatu „Rutka”, przekazanie Parkowi 12 tablic rezerwatowych, nadzór przyrodniczy SPK nad pracami remontowymi przy kościele w Jeleniewie (obszar Natura 2000 - kolonia rozrodcza nocka łydkowłosego) oraz współpraca pomiędzy RDOŚ a Parkiem w trakcie postępowań administracyjnych dotyczących inwestycji na terenie SPK.</p>
Pozyskiwanie środków zewnętrznych na działalność statutową Parku	
1.	<p>W drugim kwartale 2012 r. zakończono projekt "Modernizacja i remont ścieżek poznawczych w parkach krajobrazowych woj. podlaskiego". Wszelkie prace inwestycyjne zakończone zostały w 2011 r., natomiast w 2012 r. wydano pierwszy numeru gazetki pn. „Krajobrazy Podlasia”(3 tys.) – publikacji zawierającej najważniejsze informacje o poszczególnych parkach krajobrazowych, opis ofert edukacyjnych i turystycznych, działania parków w zakresie czynnej ochrony przyrody oraz promocję Lokalnych Ośrodków Edukacji Ekologicznej przy parkach krajobrazowych. Pismo trafiło do szkół, bibliotek, samorządów oraz innych parków krajobrazowych w Polsce. Na zakończenie projektu wykonano też ekologiczne torby bawełniane z napisem promującym Lokalne Ośrodki Edukacji Ekologicznej – 1 tys. szt.</p> <p>Projekt dofinansowany ze środków WFOŚiGW w Białymstoku (93 176,46 zł).</p>
2.	<p>Realizacja projektu „Odtwarzanie hodowli rodzimych ras drobiu oraz upraw tradycyjnych sadów” została opisana w rozdziale I ochrona przyrody i krajobrazu, w pkt. 6. Projekt zrealizowany został we współpracy ze stowarzyszeniem Miłośników SPK „Kraina Hańczy”, dofinansowany ze środków Fundacji Heifer Project International w Polsce (57 tys. zł).</p>
3.	<p>Zakończenie projektu „Ochrona bogactwa gatunkowego flory SPK z udziałem mieszkańców obszaru chronionego” (opis w rozdziale I ochrona przyrody i krajobrazu, w pkt. 8). Projekt zrealizowany został we współpracy ze stowarzyszeniem Miłośników SPK „Kraina Hańczy”, dofinansowany ze środków Fundacji Wspomagania Wsi (10 tys. zł).</p>

4.	Ze względu na procedury uniemożliwiające aplikowanie przez SPK, jako jednostkę podlegającą marszałkowi województwa, projekt „Ochrona i popularyzacja SPK – najstarszego parku krajobrazowego w Polsce oraz specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Ostoja Suwalska”. Nie został skierowany do LGR "Pojezierze Suwalsko-Augustowskie" (projekt przygotowany w 2010 r.).
5.	Projekt "Znaczenie oczek śródpolnych w ochronie bioróżnorodności" nie został skierowany do Fundacji Wspomagania Wsi, ponieważ fundacja w 2012 r. nie ogłosiła naboru wniosków.
6.	Uzyskano dofinansowanie z Departamentu Edukacji, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego i zrealizowano wniosek pn. "Odnowa oznakowania tras rowerowych Suwalskiego Parku Krajobrazowego" przy współpracy Stowarzyszenia Miłośników SPK "Kraina Hańczy".
1.	Zadanie nie zostało zrealizowane ze względu na brak środków – zadanie nie otrzymało dofinansowania ze środków PUM i Skarbu Państwa.
2.	Wymieniono tablice przystankowe oraz dokonano naprawy przejazdów i kładki na ścieżce poznawczej "Doliną Czarnej Hańczy".
3.	Przygotowano miejsce przy stawie w Turtulu, umożliwiające obserwację organizmów wodnych. W ramach prac usunięto chore drzewa i krzewy przysłaniające brzeg oraz wykaszano w sezonie letnim skarpe prowadzącą nad brzeg. Rozpoczęto również przygotowanie dokumentacji do budowy nowego pomostu.
Inne	
1.	<p>Uczestniczenie w szkoleniach, warsztatach i konferencjach dotyczących zakresu pracy Parku:</p> <p>*11.01.2012 r. - wygłoszenie przez przedstawiciela SPK referatu nt. „Zagrożeń dla środowiska i krajobrazu na Suwalszczyźnie, w tym związanych z funkcjonowaniem farm wiatrowych i zwirowni” podczas seminarium „Ochrona krajobrazu przyrodniczego na Suwalszczyźnie”. Organizator: Augustowsko-Suwalskie Towarzystwo Naukowe.</p> <p>*19.01.2012 r. (Niemczyn) - szkolenie związane z rozwojem biznesu pamiątkarskiego;</p> <p>*26.01.2012 r. (Rutka-Tartak) - udział w seminarium roboczym nt. "Rozwój turystyki wodnej na rzece Szeszupa";</p> <p>*23.02.2012 r. (Suwałki) - udział w konferencji pn. "Suwalszczyzna - Bajeczne Krainy Turystycznych Atrakcji";</p> <p>*21.04.2012 r. (Białystok) - udział w pracach Komisji Konkursowej etapu wojewódzkiego XXVII Olimpiady Wiedzy Ekologicznej;</p> <p>*27 kwietnia 2012 r. (Augustów) - udział przedstawiciela SPK w Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”.</p> <p>*19-20.05.2012 r. (Lipniak) - udział w szkoleniu SIRT w Suwałkach pn. "Pozycjonowanie krok po kroku";</p> <p>*udział w szkoleniu "Komunikacja bez granic-tworzenie transgranicznej sieci informacyjno-turystycznej" w dniach 24.05.2012-27.05.2012 r., 06.09.2012-09.09.2012 r., 04-06.10.2012 r. na terenie Grodzieńszczyzny;</p> <p>*29.-30.06.2012 r. (Rutka) - udział w szkoleniu na przewodnika/instruktora nordic walking;</p> <p>*27.07.2012 r. (Tykocin) - udział w uroczystej gali wręczenia certyfikatów jednostkom informacji turystycznej w woj. podlaskim;</p> <p>*14.09.2012 r. (Wilno) - udział w wyjeździe do Wilna "Tropem dziedzictwa Paców"czyli wizytacja obiektów popacowskich na Litwie w ramach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa w powiecie suwalskim</p> <p>*20.09.2012 r. - udział w konferencji „Wdrażanie Europejskiej Konwencji Krajobrazowej w Polsce” zorganizowanej przez Generalną Dyрекję Ochrony Środowiska. Józefów k. Warszawy.</p> <p>*20.-21.09.2012 r. (Sudawskie) - udział w szkoleniu na animatora czasu wolnego;</p> <p>*29.10.2012 r. (Suwałki) - udział w spotakniu programowych Zarządu Suwalskiej Organizacji Turystycznej;</p> <p>*12.11.2012 r. - udział w konferencji „Propozycje wdrożeń odnawialnych źródeł energii na obszarze Polski”. Organizator: Podlaskie Urząd Marszałkowski, Fundacja Innowacyjnej Gospodarki.</p> <p>*20.11.2012 r. (Suwałki) - udział w pracach Komisji nad programem edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Suwałki.</p> <p>*Udział w pracach Jury Konkursu o Nagrodę im. Alfreda Lityńskiego, organizowanego przez Suwalską Radę Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT.</p>
2.	Spotkanie Rady Parku – 19.06.2012 r., której główna tematyka poświęcona była mówieniu wyników kontroli zarządczej oraz Najwyższej Izby Kontroli, realizacji projektów prowadzonych przez SPK w 2012 r. oraz obowiązkom dyrektora parku wynikających z ustawy, z dnia 18 sierpnia 2011 r., o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych.
Poza planem pracy:	

1.	Udział Parku w przygotowaniu międzynarodowej imprezy kulinarnej „Cook it Raw 2012. Polska”, podczas której spotkali się światowej sławy szefowie kuchni, poszukujący na Suwalszczyźnie inspiracji i wyzwań kulinarnych. Uwieńczeniem pobytu była uczta finałowa, podczas której każdy z szefów zaprezentował swoje autorskie danie inspirowane nowoodkrytymi suwalskimi smakami.
2.	Współorganizacja z Fundacją Zielone Płuca Polski dwóch spotkań poświęconych problematyce lokalizacji farm wiatrowych na terenie Suwalszczyzny i Mazur. Wynikiem spotkań było wypracowanie „Porozumienia Suwalskiego” – propozycji warunków lokalizacji farm wiatrowych, która została skierowana do Sejmu RP. W spotkaniu wzięły udział instytucje i organizacje z terenu Mazur i Suwalszczyzny zainteresowane problematyką budowy elektrowni wiatrowych.
3.	Organizacja akcji „Zimowe Ptakolice 2012”. Inicjatorem akcji było Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków. Akcja polegała na rejestracji w internetowej bazie danych zaobserwowanych i policzonych ptaków. W akcji uczestniczyły dzieci ze Szkoły Podstawowej w Poddubówku (17 osób). W ramach akcji zorganizowano wycieczkę terenową oraz zajęcia edukacyjne.
4.	Prelekcja i prezentacja na temat oddziaływania farm wiatrowych na przyrodę, krajobraz i zdrowie człowieka dla grup: Lokalna Grupa Działania „Kraina Bobra” i LGD „Narew”.
5.	Przygotowanie danych do „Ogólnopolskiego Spisu Powszechnego Barszczu Sosnowskiego i Barszczu Olbrzymiego 2012”, prowadzonego przez Pracownię Stosowaną Ekologii Roślin Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie.
6.	Przekazanie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku wyników ostatnich inwentaryzacji stanowisk bobra europejskiego na terenie SPK.
7.	Organizacja jednodniowego pobytu młodzieży szkolnej z Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Goniądzu na terenie SPK w ramach realizacji projektu „Uwierzyć w siebie” współfinansowanego ze środków EFS
8.	Organizacja spotkania poświęconego bożonarodzeniowym tradycjom w Ośrodku Wsparcia w Lipniaku. W spotkaniu uczestniczyło 25 dzieci ze szkół podstawowych z tervu SPK i otuliny. Podczas spotkania nastąpiło rozstrzygnięcie wcześniej ogłoszonego konkursu plastycznego na projekt kartki świątecznej. Dzieci uczestniczyły również w zajęciach praktycznych. Pod czujnym okiem instruktorów wykonywały gipsowe odlewy aniołków oraz choinki z makaronu. Na zakończenie wspólnie wypiekały i ozdobiły choinkowe pierniczki.
9.	Przygotowanie i złożenie wniosku do NFOŚiGW „Renowacja zabytkowego parku podworskiego w Starej Hańczy”
10.	Zakup nowego sprzętu do wypożyczalni w postaci trzech nowych rowerów oraz pary butów NN75 przeznaczonych do nart biegowych
11.	Odnowiono oznakowanie na ścieżce poznawczej „Drzewa i krzewy parku podworskiego w Starej Hańczy” (1,5 km) oraz „Doliną Czarnej Hańczy” (3,5 km).
12.	Odnowiono oznakowanie na szlaku żółtym Sidory - Smoniki (4 km) , na szlaku czarnym na odcinku Smolniki - Kleszczówek (1 km), na szlaku czarnym w miejscowości Łopuchowo (0,3 km) oraz na szlaku niebieski w miejscowości Wodзилki (0,3 km). Łącznie dodatkowo odnowiono 5,6 km szlaków pieszych.
13.	Dnia 12 lipca 2012 r. odbył się w Turtulu koncert Folk Practise Academy ze Szwecji.
14.	W okresie od 01.03. do 30.11.2012 r. SPK gościł wolontariuszkę z Węgier Reka Koczó w ramach Programu „Młodzież w działaniu”, Akcja 2 Wolontariat Europejski.
15.	Udział w ewaluacji zewnętrznej przeprowadzonej przez Kuratorium Oświaty w Białymstoku w Zespole Szkół w Jeleniewie i Przerośli oraz Szkole Podstawowej w Wiżajnach, a także w ewaluacji przeprowadzonej przez Kuratorium Oświaty w Łodzi w Liceum Ogólnokształcącym w Koluszkach.
16.	Przy współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK „KRAINA HAŃCZY” utwardzono kamiennym brukiem część nawierzchni podwórza przy siedzibie SPK.
17.	Przeprowadzenie przetargu na użytkowanie rolne pastwisk położonych w rezerwacie „Rutka”. Jedyna oferta złożona została przez Stowarzyszenie Miłośników SPK „KRAINA HAŃCZY”, które podpisało z Parkiem umowę dzierżawy na 5 lat.
18.	Przygotowanie wspólnie ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK „Kraina Hańczy” wniosku do Departamentu Europejskich Funduszy Społecznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego na konkurs programu „Kapitał ludzki, działanie 9.5”. Wniosek „Znam i doceniam miejsce, w którym żyję” nie otrzymał dotacji z powodu uchybień formalnych.

19.	Przygotowanie wniosku do WFOŚiGW w Białymstoku pn. "Modernizacja i doposażenie baz edukacyjnych Lokalnych Ośrodków Edukacji Ekologicznej przy parkach krajobrazowych Podlasia". Wniosek nie uzyskał dofinansowania.
20	Wykonano kładkę na terenie parku podworskiego w Starej Hańczy umożliwiającą przejście po podmokłym terenie alei położonej przy stawie.